

Monumentnummer*: 523144

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82860/121

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Culemborg Culemborg Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Culemborg

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Culemborg B 674

Omschrijving**

Inleiding

Het HERENHUIS met TUINHEK maakt deel uit van een woonblok van drie panden en is gebouwd in 1892 in opdracht van J. Keizer door stadsarchitect Gijsbartus Prins (1852-1933). Het huis is uitgevoerd in eclectische stijl, waarbij neorenaissance-invloeden zijn te onderscheiden zoals de toepassing van gepleisterde sierbanden en sluitstenen in de ontlastingsbogen boven de vensters. In de eindgevel aan de straatzijde is een beschoten topgevel, een element afkomstig uit de vormtaal van de chaletstijl aanwezig. Rechts komt een torentje voor.

Het herenhuis is gesitueerd in een straatgevel van overwegend 19de eeuwse bebouwing aan de oostzijde van het centrum en maakt deel uit van het uitgelegde beschermde stadsgezicht. Het woonblok, waarvan alleen de woning Voorburg 8 onder de rijksbescherming valt, wordt gekenmerkt door op het oog van elkaar onafhankelijk ontworpen huizen, door het verspringen van bouwdelen en hoogten van verdiepingsvloeren alsmede afwijkende, afzonderlijke dakvormen. De woning is gelegen tegenover het voormalige, onbebouwde kasteelterrein en wordt door een diepe tuin, begrensd door een gietijzeren spijlenhek gescheiden van de straat.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

HERENHUIS, bezit een samengestelde plattegrond, opgetrokken in baksteen (kruisverband). De voorzijde wordt gekenmerkt door een vooruitspringend bouwdeel dat met de nokas dwars op de straat is geplaatst. Dit bouwdeel wordt gedekt door een tussen een schijnsparant en puntgevel met windveren uitgerust zadeldak. De bakgoot rust op gesneden klossen. Rechts is een torentje aanwezig met tentdak op een drie geledingen tellende vierhoekige onderbouw. De bakgoot rust hier op consoles.

De VOORGEVEL wordt boven het gepleisterde trasraam, door gepleisterde sierbanden geleed ter plaatse van de wisseldorpels van de rechtgesloten schuiframen met bovenlicht. Deze zijn doorgaans voorzien van glas-in-lood, tenzij anders vermeld, onder een steens segmentboog. De vensterbogen zijn voorzien van een uitgemetselde sluitsteen. De hardstenen vensterdorpels lopen in de waterlijst, boven de cordonlijst over. De linkerbeuk bezit in de vensteras boven elkaar een schuif- en T-schuifraam. In de vensteras van de voorzijde van het vooruitspringende deel is van beneden naar boven een driestrooksvenster, een gekoppeld T-schuifraam en in de geveltop een rondboogvormig zolderraam opgenomen. De linker zijkant van dit bouwdeel bevat enkel twee terrasdeuren onder een bovenlicht. De rechter zijkant wordt in beslag genomen per verdieping door een T-schuifraam en boven nog een deur. Deze leidt naar het balkon met gemetselde borstwering boven de paneel-voordeur met twee deurroosters in de hoek met de toren. Hier loopt de cordonlijst uit de voorgevel teniet in de borstwering. Alleen in de torengleding zet zich de gepleisterde band uit de voorgevel voort. Hier komen boven elkaar twee rondafgesloten ramen voor.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat enkel een margietraam begane gronds en boven een gietijzeren kantelraam.

De ACHTERGEVEL heeft links een platgedekte uitbouw waarin een T-schuifraam. De gevel van het dwarsgeplaatste bouwdeel bevat een beglaasde deur met meerroedige indeling onder een rollaag waarboven een rondvenster met margietraam aansluit. Rechts komt een 2x(1+2)-ruits raam voor boven een kelderlicht. De tweede bouwlaag bezit een T-schuifraam; in de geveltop komt een rondvenster voor. De rechterbeuk wordt gedomineerd door een tot serre verbouwde veranda met tuindeuren en zijlichten. Hierboven is een T-schuifraam geplaatst van het eerder omschreven type.

Het INTERIEUR kenmerkt zich door zijn grote mate van gaafheid van overwegend eenvoudig uitgevoerde interieur-onderdelen. Alle paneeldeuren zijn aanwezig, vestibuledeuren in de hal onder het balkon, uitgerust met glas-in-lood, zwart-wit tegelvloer in de gang. In de woonkamer en kamer in de linkerbeuk een geornamenteerd stucplafond alsook een schouw. In de achterkamer (eveneens met stucplafond) komen naar de serre twee stel schuifdeuren voor. In de hal leidt een halfslagtrap met trappaal naar de verdieping. Op zolder komen schenkelspanten voor.

Oorspronkelijk TUINHEK, eenvoudig in zijn soort met afwisselend spijlen die door een boogje met elkaar zijn verbonden, tussen drie regels.

Waardering

HERENHUIS met TUINHEK, gebouwd in 1892 door stadsarchitect Gijsbartus Prins.

- Van architectuurhistorisch belang als goed en gaaf voorbeeld van een herenhuis in eclectische stijl. Het pand valt op door het verspringen van evenwichtig geproportioneerde bouwdelen en een aan de zijkant voorkomende toren als markering.

- Van stedenbouwkundig belang vanwege zijn ligging aan de rand van het centrum. De straat bezit nog een in vrij gave staat bewaard gebleven bestand aan historische huizen met tuinheden die (deels oorspronkelijk) een aantrekkelijk en waardevol straatbeeld

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vormen.

- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het pand is gebouwd als huisvesting voor de nieuwe en kapitaalkrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale herenhuizen in de nieuw aangelegde straten rond het oude stadscentrum.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis